

w sprawie przyjęcia do realizacji przez Powiat Nowotomyski programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową z terenu powiatu nowotomyskiego na lata 2024-2026 oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową z terenu powiatu nowotomyskiego na lata 2024-2026

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową z terenu powiatu nowotomyskiego na lata 2024 - 2026

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424).
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163), w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r., w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164).
- Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232).
- Uchwała Nr XVII/119/2016 Rady Powiatu Nowotomyskiego z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia do realizacji: „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2016-2026”.
- Materiały instruktażowe dla podmiotów prowadzących program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową z dnia 9 stycznia 2024 r., opracowane przez Wydział Polityki Społecznej w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu.

1. Diagnoza występowania przemocy domowej wśród mieszkańców powiatu nowotomyskiego:

W 2023 r. w powiecie nowotomyskim zakres występowania zjawiska przemocy domowej przedstawiał się następująco:

	2021	2022	2023
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	82	90	113
Liczba spotkań grup	266	281	392

diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury Niebieskie Karty			
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty	90	81	99
Liczba dzieci krzywdzonych, którym zapewniono bezpieczeństwo w myśl art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy	4	7	8

Zgodnie z przepisami w przypadku wystąpienia przemocy domowej osobom doznającym przemocy przysługuje ochrona przed dalszym krzywdzeniem poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania do osób pokrzywdzonych. W 2023 r. Prokuratura Rejonowa w Nowym Tomyślu zastosowała wobec osób stosujących przemoc domową: 5 aresztów (w 2022 r. było 8), 20 dozorów policji z zakazem kontaktowania i zbliżania do osób pokrzywdzonych (w 2022 r. było 23), 20 nakazów opuszczenia lokalu (w 2022 r. było 20).

Ze zgromadzonych danych liczbowych wynika, iż skala zjawiska przemocy domowej w porównaniu z 2022 r. wzrosła.

Na podstawie danych liczbowych do sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2016-2026 za 2023 rok, można stwierdzić, że większość zadań została zrealizowana. Podstawę Programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy osobom doświadczającym i stosującym przemoc domową powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszystkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań zawartych w Programie daje szansę stworzenia jednolitej procedury wsparcia osób uwięzionych w przemoc domową oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy.

Dnia 22 czerwca 2023 r. zaczęły obowiązywać nowe przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej, które nadały zmieniony charakter funkcjonowaniu zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych. Zmiany wprowadzone zostały ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535). W szczególności zmienione zostały przepisy dotyczące samej procedury „Niebieskie Karty”, a także rozwiązań mających służyć poprawie sytuacji osób dotkniętych przemocą. Przepisy, które weszły w życie zmieniają terminologię stosowaną w ustawie – pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione „przemocą domową”. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Jednocześnie konwencja stambulska definiuje przemoc domową jako wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym lub

między byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy też nie. Nowelizacja rozszerza również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc. Osoby stosujące przemoc domową zobowiązane są do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych, z których będą musiały przedstawić zaświadczenie o przystąpieniu do takiego programu oraz jego ukończeniu. W przypadku uporczywego uchylania się od obowiązku uczestniczenia w ww. programach ustawodawca przewidział karę w postaci ograniczenia wolności albo grzywny.

Nowe regulacje prawne zawarte w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej zostały wprowadzone dla zwiększenia skuteczności egzekwowania prawa do życia i zdrowia, poszanowania godności osobistej każdego człowieka oraz w celu zapewnienia wszystkim osobom doznającym przemocy domowej właściwej i fachowej pomocy ze strony wszystkich instytucji powołanych do działania na ich rzecz.

2. Założenia:

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową ma na celu zmianę przemocowych wzorców zachowań.

3. Cele:

3.1. Cel główny:

Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

3.2. Cele szczegółowe:

- uznanie przez osoby stosujące przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zmiana przekonań odbiorców dotyczących stosowania przemocy domowej,
- powstrzymanie osób stosujących przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
- wspieranie uczestników programu w pokonywaniu trudności, weryfikacja czynionych postępów i udzielanie informacji zwrotnych oraz wstępna ocena efektywności opracowanych przez uczestników "planów bezpieczeństwa",
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
- zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
- wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania,

- poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej,
- wskazywanie czynników ryzyka występowania zaburzeń pourazowych po doświadczeniu kryzysu, interwencja kryzysowa,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

4. Adresaci:

Skierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową następuje na wniosek właściwego miejscowo zespołu interdyscyplinarnego.

Ponadto do udziału w Programie można zgłosić się dobrowolnie, w przypadku wykazywania motywacji do zmiany opisywanych powyżej niekorzystnych zachowań.¹

Program adresowany jest do dorosłych kobiet i mężczyzn mieszkających w powiecie nowotomyskim, którzy przyznają się do stosowania przemocy domowej.

5. Zasady ogólne udziału w programie:

Osoba może zostać skierowana do udziału w programie przez Zespół Interdyscyplinarny, następnie otrzymuje stosowne zaświadczenie.

Osoby, które chcą wziąć udział w programie powinny złożyć w tut. Centrum deklarację chęci udziału w programie (załącznik nr 1). Następnie przechodzą etap kwalifikacji, podczas którego opracowana zostaje diagnoza wstępna. Po zakwalifikowaniu do udziału w programie uczestnik podpisuje kontrakt (załącznik nr 2), w którym akceptuje zasady korzystania z programu i jego ukończenia.

Przez uczestnika programu rozumie się osobę, która podpisała kontrakt.

W programie mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień.

Program jest realizowany w formie edycji.

---

¹ Opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.

Zgodnie z art. 9 b ust. 2, pkt 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, w tym kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, pkt 3.3.4. jednym z warunków tworzenia lokalnej sieci wsparcia jest zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych w każdym powiecie przez całoroczną dostępność miejsc w realizowanych programach.

W zapisach art. 4 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazano cel stosowania programów dla osób stosujących przemoc domową tj. programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Z uwagi na powyższe za uzasadnione należy uznać umożliwienie osobom stosującym przemoc domową, posiadającym motywację do zmiany – uczestnictwo w programach.

6. Czas trwania dla jednego uczestnika:

łącznie 60 godzin zegarowych spotkań indywidualnych i grupowych (z przewagą spotkań indywidualnych) minimum raz w tygodniu zgodnie z założonym harmonogramem, w danej edycji Programu.

7. Miejsce realizacji programu:

Nowy Tomyśl.

8. Formy, metody i techniki pracy:

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową prowadzi się w formie spotkań indywidualnych i grupowych. W pracy z osobami stosującymi przemoc domową wykorzystuje się m.in.: pogłębioną edukację, pracę na doświadczeniu własnym uczestnika programu, korektę postaw, zachowań i przekonań, modelowanie, grupy warsztatowe.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość (na podstawie § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową).

Zakres tematyczny programu:

- definicja, formy, dynamika, mechanizmy i cykliczność przemocy,
- przekonania i mity na temat roli kobiet, mężczyzn i dzieci, ról w rodzinie, skutecznych metod wychowania, płci i seksualności a także rola przekonań w procesie zmiany,
- manipulacje i mechanizmy obronne osób stosujących przemoc domową,
- historia życia a przemoc – analiza doświadczeń własnych związanych z przemocą domową/rówieśniczą/lub inną w dzieciństwie lub okresie dojrzewania,
- rozpoznawanie sygnałów płynących z ciała (informacje z ciała o konieczności obniżenia napięcia),
- rozwój samokontroli poprzez naukę metod i technik unikania agresywnego zachowania,
- trening technik wspomagających (zapobiegających stosowaniu przemocy domowej),
- planowanie bezpieczeństwa – analiza sygnałów czasowych, sytuacyjnych i fizycznych oraz przygotowanie działań zapobiegających używaniu przemocy,
- praca z nawracającymi zachowaniami krzywdzącymi.

9. Realizatorzy:

Realizatorami programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu. Program będzie prowadzony przez jedna lub dwie osoby gwarantujące wysokiej jakości usługi, spełniające wymogi zawarte w § 6 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

10. Zakładane rezultaty:

- wyeliminowanie przemocy domowej u osób uczestniczących w programie,
- zwiększenie świadomości uczestników programu w zakresie własnego funkcjonowania, jak i potrzeb oraz możliwości rodziny,

- nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach emocjonalnie trudnych, w tym rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy,
- poprawa jakości życia uczestnika programu i jego rodziny.

11. Monitorowanie i ewaluacja efektów programu:

Przebieg i efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową objęte są działaniami monitorującymi i ewaluacyjnymi prowadzonymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu. Wyniki ww. działań będą wykorzystywane w pracach nad doskonaleniem i upowszechnianiem dalszych metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Monitoring i ewaluacja będą prowadzone przez okres do 3 lat, licząc od dnia zakończenia programu przez danego uczestnika. Wskazany okres monitoringu i ewaluacji będzie zależał od indywidualnej sytuacji osoby doświadczającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową (m.in.: możliwość kontynuowania wsparcia) oraz bieżącej sytuacji podmiotu odpowiedzialnego za wskazane działania (m.in.: zasoby kadrowe). Realizator programu jest zobowiązany za udokumentowanie podejmowanych ww. działań. Ewaluacja i monitoring będą sporządzone indywidualnie dla każdego uczestnika. Przy prowadzeniu działań ewaluacyjnych i monitorujących Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Tomyślu będzie współpracowało z instytucjami pomocowymi z terenu powiatu nowotomyskiego oraz osobami z otoczenia uczestnika programu (partner/ka, rodzina). Działania te będą dotyczyć w szczególności stosowania przemocy przez uczestnika programu.

12. Warunki ukończenia programu:

Warunkiem ukończenia programu jest uczestniczenie w co najmniej 75% godzin zegarowych zajęć. Frekwencja obliczana jest indywidualnie w stosunku do danego uczestnika.

13. Dokumentacja:

Prowadzący program zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji potwierdzającej jego realizację np. w postaci:

- skierowania do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub deklaracji do udziału w ww. programie,
- zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową,
- kontraktu,
- listy obecności,
- zaświadczenia o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową,
- sprawozdania końcowego,
- notatek z przeprowadzonej ewaluacji oraz monitoringu.

14. Źródło finansowania:

Budżet państwa.